

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشگاه شهید بهشتی

دانشکده علوم زمین

گروه آموزشی جغرافیای انسانی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد M.Sc

رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

عنوان:

نقش باغداری (گردو) در اقتصاد روستایی، مطالعه موردی: دهستان

کرزان رود (تویسرکان)

استاد راهنما

دکتر غلامحسین شیخ حسنی

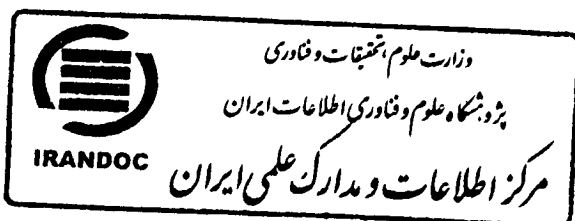
استاد مشاور

دکتر بیژن رحمانی

نگارنده

روح اله لعلی

نیمسال دوم سال تحصیلی ۸۹ - ۸۸

۱۴۹۴۱۲

۱۳۸۵ / ۱۰ / ۰۹

بسمه تعالی

وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری

دانشگاه شهید بهشتی

دانشکده علوم زمین

گروه آموزشی جغرافیای انسانی

تأییدیه دفاع از پایان نامه

کارشناسی ارشد

این پایان نامه توسط آقای روح ا... لعلی دانشجوی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته: جغرافیا و

برنامه‌ریزی روستایی در تاریخ ۱۶ / ۰۶ / ۱۳۸۹ مورد دفاع قرار گرفت و براساس رأی هیأت داوران

با نمره ۱۸,۹۰ و درجه عالی پذیرفته شد.

استاد راهنما: آقای دکتر غلامحسن شیخ حسنی

استاد مشاور: آقای دکتر بیژن رحمانی

استاد داور: آقای دکتر رحمت ا... منشی زاده

استاد داور: آقای دکتر جواد اطاعت

تقدیر و تشکر

خداوند را شاکرم که به من فرصتی عطا نمود تا بخشی از زندگی ام را با انسان های فرهیخته سپری نمایم و از رهگذر این مصاحبت به بسط بینش مبتنی بر یادگیریم یاری رسانم .

به انجام رسیدن این پایان نامه مرهون راهنمایی ، مشاوره و کمک بزرگانی است که در مراحل مختلف ، لطف و مهربانی خود را از بنده دریغ نکرده اند ، از اینرو برخود لازم می دانم از همه عزیزانی که در این راستا مرا یاری کرده اند، سپاسگزاری کنم .

از خانواده مهربانم که با نهایت گذشت و دلسوزی در طول تحصیل مرا یاری کرده اند .

از استاد بزرگوار جناب آقای دکتر شیخ حسنی که زحمت راهنمایی این پایان نامه را به عهده داشتند و استاد بزرگوار جناب آقای دکتر بیژن رحمانی که مشاوره این پایان نامه را عهده دار بوده اند ، همچنین اساتید ارجمند جناب آقای دکتر اطاعت و آقای دکتر منشی زاده که به عنوان اساتید داور نکته نظرات خود را در مورد پایان نامه بیان فرمودند، صمیمانه تشکر و قدردانی نمایم .

از همه معلمان دوران تحصیل و همچنین اساتید بزرگوار گروه جغرافیای دانشگاه زنجان و اساتید گروه جغرافیا و برنامه ریزی روستایی دانشگاه شهید بهشتی تهران که این اثر وهر آنچه از دانش کسب نموده ام ، حاصل زحمات ایشان است، سپاسگزارم .

همچنین لازم می دانم از تمامی دوستان ، همکاران و همکلاسی و هم اتاقی های گرامیم که هرکدام به نوعی بنده را در این تحقیق یاری نموده اند، از جمله : آقایان احمد هادیلو، اصغر محیط، کاوه محمدی ، مصطفی نائیجی، حسن وطن زاده، مهدی روستا، مظفر صادقی، مصطفی قمری، سعید خدای، مهدی زمانی، امیدآقابابایی، مهدی ادهم ، هادی زاهدی و . . . صمیمانه تشکر و قدردانی می نمایم .

اقرار و تعهد نامه

اینجانب روح اله لعلی دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه شهید بهشتی، علوم زمین، گروه جغرافیای انسانی، رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، پایانامه حاضر را بر اساس مطالعات و تحقیقات شخصی خود انجام داده‌ام و در صورت استفاده از داده‌ها، مأخذ، منابع و نقشه‌ها به طور کامل به آن ارجاع داده‌ام، ضمناً داده‌ها و نقشه‌های موجود را با توجه به مطالعات میدانی - صحرایی خود تدوین نموده‌ام. این پایانامه پیش از این به هیچ وجه در مرجع رسمی یا غیر رسمی دیگری به عنوان گزارش یا طرح تحقیقاتی عرضه نشده است. در صورتی که خلاف آن ثابت شود، درجه دریافتی اینجانب از اعتبار ساقط شده، عواقب و نتایج حقوقی حاصله را می‌پذیرم.

تاریخ ۱۳۸۹/۰۶/۱۶

امضاء:

چکیده

توسعه اقتصاد روستایی در هر منطقه ای وابسته به فعالیتهای بیشماری می باشد. در این زمینه فعالیتهای باغداری (گردو) که یکی از زیر بخشهای مهم کشاورزی می باشد از دیر باز در روستاهای مختلف نقش مهمی در اقتصاد روستایی داشته است و امرار معاش بسیاری از روستاییان وابسته به این نوع فعالیت بوده است. تحقیق حاضر در صدد بررسی و تحلیل توسعه اقتصاد روستایی بر محور باغداری در دهستان کرزان رود- شهرستان تویسرکان می باشد که مشخص کند فعالیت باغداری تا چه حد در توسعه اقتصادی و اجتماعی روستاهای دهستان نقش دارد. روش تحقیق از نوع توصیفی- تحلیلی و اسنادی است و داده های آن از طریق پرسشگری از باغداران و سرپرست های خانوار در دهستان مزبور تهیه گردیده است. در این پژوهش تعداد ۱۳۵ سرپرست خانوار از روستاهای منطقه به روش خوشه ای- تصادفی به عنوان نمونه آماری پرسش شده است. در تجزیه و تحلیل داده ها نیز از آزمون پیرسون استفاده شده و شرایط جغرافیایی دهستان مورد مطالعه و فعالیتهای باغداری منطقه مورد ارزیابی قرار گرفته است. نتایج برگرفته از این تحقیق حاکی از آن است که فعالیت باغداری نقش مؤثری در توسعه اقتصادی و اجتماعی روستایی منطقه دارد، همچنین در دهستان کرزان رود توانهای بالایی برای گسترش باغات و فعالیتهای باغداری وجود دارد.

واژه های کلیدی: اقتصاد روستایی، باغداری، کشاورزی، توسعه، توسعه روستایی

فهرست مطالب

فصل اول: طرح تحقیق

۱-۱- مقدمه	۱
۱-۲- بیان مسئله	۱
۱-۳- سئوالات	۲
۱-۴- فرضیات	۳
۱-۵- اهمیت و ضرورت موضوع تحقیق	۴
۱-۵-۱- کاهش فقر	۴
۱-۵-۲- تعادل درآمدی بین شهر و روستا	۵
۱-۵-۳- گسترش شبکه منظم شهری	۶
۱-۶- اهداف تحقیق	۶
۱-۷- پیشینه تحقیق:	۷
۱-۸- روش تحقیق	۷
۱-۸-۱- روش کتابخانه ای	۹
۱-۸-۲- روش مطالعه میدانی	۱۰
۱-۹- مشکلات و تنگناهای تحقیق	۱۰
۱-۱۰- تعاریف و مفاهیم	۱۱
۱-۱۰-۱- توسعه:	۱۲
۱-۱۰-۲- روستا:	۱۳
۱-۱۰-۳- توسعه روستایی:	۱۴
۱-۱۰-۴- توسعه پایدار:	۱۵
۱-۱۰-۵- توسعه اقتصادی:	۱۷
۱-۱۰-۶- اقتصاد روستایی:	۱۷
۱-۱۰-۷- توسعه کشاورزی:	۱۹
۱-۱۰-۸- توسعه پایدار کشاورزی:	۲۱
۱-۱۰-۹- بنیاد زراعی:	۲۱
۱-۱۰-۱۰- زمین زراعی:	۲۲
۱-۱۰-۱۱- شیوه کشت:	۲۲
۱-۱۰-۱۲- کشت زراعی یا محصولات سالیانه:	۲۲

- ۱۳-۱۰-۱ - کشت باغی یا محصولات دائمی: ۲۲
- ۱۴-۱۰-۱ - عملیات زراعی: ۲۳
- ۱۵-۱۰-۱ - اقتصاد کشاورزی: ۲۳
- ۱۶-۱۰-۱ - مالکیت: ۲۳

فصل دوم: مبانی نظری

- ۱-۲ - نقش کشاورزی در توسعه: ۲۵
- ۲-۲ - نقش کشاورزی در توسعه اقتصادی: ۲۵
- ۳-۲ - کشاورزی مبتنی بر ملاحظات زیست محیطی: ۲۶
- ۴-۲ - سیاستهای حمایتی کشاورزی: ۲۸
- ۵-۲ - سیمای کشاورزی ایران: ۲۹
- ۶-۲ - نظریه‌های توسعه کشاورزی: ۳۰
- ۱-۶-۲ - نظریه‌های بهره‌برداری و حفاظت از منابع: ۳۱
- ۲-۶-۲ - نظریه‌های مکانیابی و پخش: ۳۲
- ۳-۶-۲ - نظریه استفاده از نهادهای پر بازده: ۳۳
- ۴-۶-۲ - نظریه نوآوری: ۳۴
- ۷-۲ - راهبردهای توسعه کشاورزی: ۳۴
- ۱-۷-۲ - راهبرد استفاده بیشتر از نهادهای پربازده: ۳۵
- ۲-۷-۲ - راهبرد رشد با بهبود توزیع درآمد: ۳۶
- ۳-۷-۲ - راهبرد تأکید بر منابع ناحیه‌ای: ۳۶

فصل سوم: ویژگی‌های طبیعی، اقتصادی و اجتماعی محدوده مورد مطالعه

- ۱-۳ - ویژگیهای طبیعی ۳۹
- ۱-۱-۳ - مقدمه ۳۹
- ۲-۱-۳ - موقعیت جغرافیایی شهرستان تویسرکان و دهستان کرزانرود ۴۰
- ۳-۱-۳ - توپوگرافی منطقه ۴۳

۴۷ ۳-۱-۴- زمین شناسی
۴۹ ۳-۱-۵- ویژگیهای اقلیمی
۵۰ ۳-۱-۵-۱- دمای هوا
۵۲ ۳-۱-۵-۲- بارندگی و یخبندان
۵۵ ۳-۱-۵-۳- باد
۵۶ ۳-۱-۶- منابع آب
۵۸ ۳-۱-۶-۱- آبهای سطحی
۶۰ ۳-۱-۶-۲- آبهای زیر زمینی
۶۱ ۳-۱-۷- منابع خاک و قابلیت زمین
۶۳ ۳-۱-۸- منابع طبیعی
۶۳ ۳-۱-۸-۱- پوشش گیاهی
۶۳ *درختان
۶۳ *گیاهان بوته ای
۶۵ ۳-۱-۸-۱-۱- جنگل و مرتع
۶۷ ۳-۱-۸-۲- حیات جانوری
۶۷ ۳-۲- ویژگی های اجتماعی _ اقتصادی
۶۷ ۳-۲-۱- مقدمه
۶۹ ۳-۲-۲- جمعیت
۶۹ ۳-۲-۲-۱- تراکم جمعیت
۷۱ ۳-۲-۲-۲- میزان جمعیت در دهستان کرزاترود
۷۷ ۳-۲-۲-۳- ساختار سنی
۷۸ ۳-۲-۲-۴- وضعیت آموزشی و سواد در منطقه
۸۰ ۳-۲-۲-۵- اشتغال
۸۱ ۳-۲-۳- فعالیتهای اقتصادی
۸۱ ۳-۲-۳-۱- کشاورزی
۸۶ ۳-۲-۳-۲- دام و طیور
۶۷ ۳-۲-۳-۳- صنایع روستایی
۸۹ ۳-۲-۳-۴- خدمات

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل اطلاعات

- ۴-۱- مقدمه ۹۲
- ۴-۲- گردو ۹۲
- ۴-۲-۱- تاریخچه کاشت و بهره برداری از درختان گردو : ۹۲
- ۴-۲-۲- پراکنش جغرافیایی درخت گردو در جهان و ایران ۹۳
- ۴-۲-۳- سطح زیر کشت گردو ۹۴
- ۴-۲-۴- میزان تولید گردو ۹۴
- ۴-۲-۵- شرایط طبیعی زیست درختان گردو ۹۶
- ۴-۲-۶- مصارف گردو ۹۷
- ۴-۲-۷- درجه بندی گردو از نظر ویژگیهای ظاهری ۹۷
- ۴-۲-۷-۱- استاندارد گردو ۹۸
- ۴-۲-۸- عوامل جغرافیایی کشت گردو در دهستان کرزآنرود ۱۰۰
- ۴-۲-۸-۲- عوامل انسانی ۱۰۲
- ۴-۲-۸-۳- مسائل و مشکلات کشت گردو در منطقه ۱۰۴
- ۴-۲-۸-۴- مسائل مربوط به داشت ۱۰۵
- ۴-۲-۸-۵- مسائل مربوط به برداشت ۱۰۶
- ۴-۲-۸-۶- زیانهای اقلیمی مربوط به کشت گردو ۱۰۶
- ۴-۲-۸-۷- سایر مشکلات ۱۰۶
- ۴-۲-۹- اهمیت اقتصادی گردو در منطقه ۱۰۷
- ۴-۳- تحلیل آماری پرسشنامه ۱۱۶
- ۴-۳-۱- رابطه بین باغداری و توسعه اقتصادی روستاهای دهستان ۱۱۷
- ۴-۳-۱-۱- رابطه بین باغداری و رضایت از درآمد ۱۱۷
- ۴-۳-۱-۲- رابطه بین باغداری و رضایت شغلی ۱۱۸
- ۴-۳-۱-۳- میزان ارتباط باغداری و رضایت از مسکن ۱۱۹
- ۴-۳-۱-۴- میزان ارتباط باغداری و امنیت غذایی ۱۱۹
- ۴-۳-۲- میزان ارتباط باغداری توسعه اجتماعی روستاها ۱۲۰
- ۴-۳-۲-۱- میزان ارتباط باغداری و امید به آینده ۱۲۰
- ۴-۳-۲-۲- میزان ارتباط باغداری و ماندگاری جمعیت ۱۲۱

فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات

- ۱-۵- نتیجه گیری (آزمون فرضیه) ۱۲۴
- ۲-۵- پیشنهادات ۱۲۵
- منابع و مأخذ: ۱۲۷

فهرست جداول

- جدول شماره (۱-۳) تقسیمات سیاسی شهرستان تویسرکان سال ۷۹ ۴۱
- جدول شماره (۲-۳) موقعیت توپوگرافیکی روستاهای دهستان کرز انرود ۴۳
- جدول شماره (۳-۳) میانگین درجه حرارت شهرستان تویسرکان طی دوره ۵ ساله (۸۷-۸۳) در ایستگاه تویسرکان ۵۰
- جدول شماره (۴-۳) اطلاعات هواشناسی ایستگاه سینوپتیک تویسرکان بر حسب ماه در سال ۱۳۸۷ ۵۱
- جدول شماره (۵-۳) وضعیت بارش و یخبندان در شهرستان تویسرکان (۸۷-۱۳۸۳) ۵۳
- جدول شماره (۶-۳) وضعیت بارش و روزهای یخبندان به تفکیک ماههای مختلف سال ۱۳۸۷ ۵۴
- جدول شماره (۷-۳) مساحت، جمعیت و تراکم روستایی دهستانهای تویسرکان سال ۱۳۸۵ ۷۰
- جدول شماره (۸-۳) جمعیت دهستان کرز انرود به تفکیک روستاهای دهستان در سه دهه گذشته ۱۳۸۵- ۷۱
- جدول شماره (۹-۳) نرخ رشد جمعیت دهستان کرز انرود به تفکیک روستاها در سه دهه گذشته (۸۵- ۷۳
- جدول شماره (۱۰-۳) تعداد خانوار روستاهای دهستان ۷۴
- جدول شماره (۱۱-۳) میزان نسبت جنسی در دهستان ۷۶
- جدول شماره (۱۲-۳) ساختار سنی دهستان در سال ۱۳۸۵ ۷۷
- جدول شماره (۱۳-۳) میزان با سوادی در روستاهای دهستان کرز انرود سال ۸۵-۱۳۷۵ ۷۹
- جدول شماره (۱۴-۳) وضعیت اشتغال در دهستان کرز انرود سال (۱۳۸۵) ۸۰
- جدول شماره (۱۵-۳) میزان سطح زیر کشت کشاورزی بر حسب زراعی-باغی در دهستان کرز انرود به هکتار ۸۲

- جدول شماره (۱۶-۳) سطح زیر کشت و میزان تولید محصولات کشاورزی در دهستان کرز انرود ۸۴
- جدول شماره (۱۷-۳) تعداد دام و طیور دهستان به تفکیک روستا ۸۵
- جدول شماره (۱۸-۳) برخورداری از امکانات اجتماعی- رفاهی ۸۹
- جدول شماره (۱-۴) سطح زیر کشت، میزان تولید و قیمت محصولات در دهستان کرز انرود سال ۱۳۸۹ .. ۱۰۹
- جدول شماره (۲-۴) میزان اراضی کل کشاورزی شهرستان تویسرکان به تفکیک دهستان ۱۱۳
- جدول شماره (۳-۴) میزان باغ گردو در دهستان کرز انرود به تفکیک روستا در سال ۸۹ ۱۱۵
- جدول شماره (۴-۴): همبستگی بین میزان ارتباط باغداری و توسعه اقتصادی روستاها ۱۱۹
- جدول شماره (۵-۴): همبستگی بین میزان ارتباط روستا باشهر و توسعه اجتماعی روستاها ۱۲۱

فهرست نمودارها

- نمودار شماره (۱-۳) جمعیت دهستان کرز انرود به تفکیک روستاهای دهستان در سه دهه گذشته ۱۳۸۵-
 ۱۳۵۵ ۷۳
- نمودار شماره (۲-۳) تعداد خانوار دهستان کرز انرود به تفکیک روستاهای دهستان در سه دهه گذشته
 ۱۳۸۵-۱۳۵۵ ۷۵
- نمودار شماره (۳-۳) ساختار سنی دهستان در سال ۱۳۸۵ ۷۸
- نمودار شماره (۱-۴) میزان تولید محصولات در دهستان کرز انرود سال ۱۳۸۹ ۱۰۹
- نمودار شماره (۲-۴) میزان میزان قیمت یک هکتار گندم در دهستان کرز انرود سال ۱۳۸۹ ۱۱۰
- نمودار شماره (۳-۴) میزان میزان قیمت یک هکتار جو در دهستان کرز انرود سال ۱۳۸۹ ۱۱۱
- نمودار شماره (۴-۴) میزان میزان قیمت یک هکتار گردو در دهستان کرز انرود سال ۱۳۸۹ ۱۱۲
- نمودار شماره (۵-۴) میزان اراضی کشاورزی در سطح شهرستان به تفکیک دهستان ۱۱۳
- نمودار شماره (۶-۴) میزان باغ گردو در دهستان کرز انرود به تفکیک روستا در سال ۸۹ ۱۱۵

نقشه ها

- نقشه شماره (۱-۳) موقعیت سیاسی شهرستان تویسرکان در استان..... ۴۰
- نقشه شماره (۲-۳) موقعیت سیلسی دهستان کرزانرود در شهرستان..... ۴۲
- نقشه شماره (۳-۳) موقعیت توپوگرافیکی شهرستان و دهستان..... ۴۶
- نقشه شماره (۴-۳) موقعیت گسلها در شهرستان و دهستان..... ۴۸
- نقشه شماره (۵-۳) وضعیت آبراهه ها در شهرستان و دهستان..... ۵۸
- نقشه شماره (۶-۳) وضعیت راهها در شهرستان و دهستان..... ۹۰

فصل اول

کتاب جامع

۱-۱ - مقدمه :

امروزه تأثیر و اهمیت کشاورزی و نقش آن در اقتصاد کشور بر کسی پوشیده نیست و نیاز بخش‌های مختلف اقتصادی کشور به کشاورزی واقعی است که اگر مورد بی توجهی قرار گیرد لطمه بزرگی بر روند رشد و توسعه کشور خواهد زد. قبول اهمیت بخش کشاورزی در اقتصاد فعلی و آینده کشور و نیاز به درآمد های ارزی حاصل از آن و استفاده از تولیدات این بخش برای مصرف داخلی، ضرورت توجه به بخش کشاورزی را امری مسلم می‌نماید. بهره گیری از توانمندی‌های این بخش می‌تواند کشور را در تحقق اهداف توسعه ای خویش یاری رسانده و توجه و عنایت بیشتر به آن می‌تواند بنیانی محکم برای حرکت رو به رشد و توسعه ملی پی‌ریزی نماید (مطیعی لنگرودی، ۱۳۸۱، ص ۸۲).

همچنین نگرش در کارکرد بخش‌های مختلف اقتصادی کشور حاکی از موقعیت مناسب بخش کشاورزی در اقتصاد ایران است. این بخش در سال ۱۳۸۱، در حدود ۱۷ درصد تولید ناخالص داخلی، حدود یک پنجم ارزش صادرات غیر نفتی، ۲۶/۴ درصد اشتغال، بالغ بر ۸۵ درصد از عرضه غذا و بالغ بر ۹۰ درصد مواد اولیه صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی را به خود اختصاص داده است (حسن زاده، ۱۳۸۲، ص ۲۴۳).

۱-۲ - بیان مسئله

از آنجایی که اکثر فعالیت‌هایی که در محیط روستا به منظور تامین رفاه و گذران زندگی روستاییان به وقوع می‌پیوندد، تمام یا قسمتی از اقتصاد روستایی را تشکیل می‌دهد. در این راستا درصد بالایی از اقتصاد روستایی را فعالیت کشاورزی به اشکال مختلف بهره برداری از زمین به خود اختصاص داده است، که از مکانی به مکان دیگر با توجه به عوامل اقتصادی، اجتماعی و طبیعی، فضاهای گوناگونی را می‌افریند، یعنی تنوع و گوناگونی فضایی پدیده‌ها نتیجه عملکرد شرایط حاکم (به مفهوم عام و کلی) بر مکان‌ها است. برای مبنای باغداری که یکی از شاخه‌های بخش کشاورزی است از این اصل مستثنی نیست، به طوری که بعضی از مناطق و نواحی با توجه به شرایط ویژه خود در تولید محصول خاصی (به عنوان مثال تاکستان در تولید انگور، سیرجان و

رفسنجان در تولید پسته) توانمند گشته اند . دهستان کرزان در ۱۵ کیلومتری شمال غرب شهر تویسرکان با توجه به خصوصیات عام و کلی جغرافیایی خود با داشتن قابلیت های درونی (خاک مرغوب ، اقلیم سرد و مرطوب و به دلیل برخورداری از شرایط کوهستانی و جهت‌دهی کشاورزی بدلیل کمبود فضا به سمت باغداری و پیشینه تاریخی با تاکید بر دانش بومی و ...) و سازوکار های بیرونی (عوامل بازار ، نزدیکی به مرکز شهرستان و ...) در تولید محصولات باغی بویژه کشت گردو تخصص یافته است ، به طوری که در این دهستان فعالیت باغداری سهم بالایی را از مجموع فعالیت های اقتصادی (دامداری ، زراعت ، صنایع روستایی، خدمات و غیره) به خود اختصاص داده است. و مساحتی بالغ بر ۱۶۲۰ هکتار از مجموع ۷۷۹۵ هکتار سطح زیر کشت باغی شهرستان تویسرکان را به خود اختصاص داده، که باعث درآمد زایی، افزایش اشتغال ، رونق اقتصادی و پایداری جمعیت سکونتگاه های روستایی نسبت به دهستان‌های دیگر که دارای ساختار کشاورزی مبتنی بر زراعت می باشند شده است . علی رغم قابلیت های مذکور، این ناحیه با مشکلات متعددی مانند شیوه کشت سنتی ، سرمایه گذاری محدود ، توجه کم نهادهای مربوطه ، نبود صنایع تبدیلی مربوطه، عدم گسترش تحقیقات کشاورزی وعدم اتخاذ فن آوری های نوین در تولید و ... جهت توسعه و گسترش فعالیت های باغداری و بهره وری بهینه مواجه است . با طرح مسئله و توصیف ویژگی های و اثرات باغداری بویژه گردو در تثبیت نسبی جمعیت در سکونتگاه‌های روستایی دهستان کرزان رود ، سئوالات زیر مطرح می گردد .

۱-۳ - سئوالات :

- ۱- آیا بین میزان درآمد حاصل از باغداری (گردو) و رونق اقتصادی نواحی روستایی دهستان کرزان رود رابطه معناداری وجود دارد.

۲- آیا بین میزان درآمد حاصل از باغداری (گردو) و توسعه اجتماعی نواحی روستایی دهستان کرزان رود رابطه معناداری وجود دارد.

۴-۱ - فرضیات :

هر تحقیق با سئوالاتی شروع می شود . فرضیه زمانی ساخته می شود که یک سری سئوالهایی در ذهن محقق نقش می بندد که پاسخ به این سئوالات از طریق فرضیه سازی صورت می گیرد . به این پاسخ در این مرحله پیش فرض گفته می شود به این صورت که در ابتدا پیش فرضهایی در ذهن محقق نقش می بندد که تبدیل به حدس و گمان هایی می شود ، و اگر محقق بتواند به این پیش فرض شکل منطقی و منظمی بدهد در این موقع فرضیه شکل می گیرد . منظور از شکل منطقی زمانی است که فرض محقق نسبت و درصد بالایی از واقعیت را به خود اختصاص دهد . بنابراین فرضیه نوعی حدس و گمان و نوعی پاسخ به سئوالات و نتایج احتمالی تحقیق است که صحت و سقم آن تا به آن زمان ثابت نشده است ؛(عباس سعیدی جزوه درسی) .

فرضیه باید قابل اندازه گیری بوده و پس از قرار گرفتن در معرض آزمایش قابل رد یا اثبات باشد . البته در این رابطه کارل پوپر معتقد است که هیچ فرضیه ای قابل اثبات نیست زیرا پیشرفت علم فقط از طریق تایید پی در پی اشتباه یا خطا های فرضیه صورت می گیرد . فرضیه تحقیق به جهت در شدن محقق و یافتن روش های مناسب تحقیق و جمع آوری اطلاعات کمک می کند . سازمان دادن به یک تحقیق در محور فرضیه ها بهترین وسیله هدایت منظم و استوار است، بدون آنکه خلاقیت ذهن مکتشف و کنجکاو که لازمه هر کار فکری است ، فدا شود . علاوه بر این یک کار تحقیقی را چنانچه در محور یک یا چند فرضیه ساخت نیافته باشد ، نمی توان یک کار تحقیقی به حساب آورد(کیوی و کامبهنود ۱۳۷۹، ۱۱۱) .

با توجه به طرح مسئله و مطالب بالا فرضیه های زیر برای این رساله در نظر گرفته شده است :

۱- بین میزان درآمد حاصل از باغداری (گردو) و رونق اقتصادی نواحی روستایی دهستان کرزان رود رابطه معناداری وجود دارد.

۲- بین میزان درآمد حاصل از باغداری (گردو) و توسعه اجتماعی نواحی روستایی دهستان کرزان رود رابطه معناداری وجود دارد.

۱-۵ - اهمیت و ضرورت موضوع تحقیق

آنچه که انجام تحقیق در مورد مسائل روستایی و کشاورزی را ضرورت و اهمیت می بخشد ، از یک سو وضع موجود روستاها و مسائل مربوط به آنها و از سوی دیگر نابسامانی های فضایی در سطوح ناحیه ای و ملی می باشد . بنابراین فقر ، ساختار نامنظم شبکه شهری و نابرابری درآمدی بین شهر و روستا از نمودهای آشکار مسائل فضاهای شهری - روستایی و به طور کلی فضای ملی می باشد . با توجه به مطالب بالا دلیلی که توسعه کشاورزی و به ویژه باغداری ضروری می نماید این است که می تواند به طور نسبی کمکی به حل مسائل ذکر شده روستایی در ناحیه کرزان رود و سایر نواحی روستایی کشور باشد، شرح داده شده است :

۱-۵-۱ کاهش فقر

با سرمایه گذاری و انجام تحقیقات گسترده در زمینه کشاورزی بویژه در زمینه محصولات باغی که در این رساله مد نظر است ، از دو جهت به مقابله با فقر پرداخت . از یک سو با توسعه کشاورزی و باغداری می توان به ایجاد و آفرینش اشتغال دست یافت (اگر باغداری باشد ضریب ایجاد اشتغال به دلیل دستی و یدی بودن اکثر کارهای آن با لا خواهد بود) . از سوی دیگر به دلیل اینکه محصولات باغی از نوع کالاهای دارای ارزش بالا می باشند و ارزش اقتصادی بالایی از سطح زیر کشت اندکی بدست می آید ، نقش فزاینده ای در کاهش فقر روستایی دارند .

۲-۵-۱ تعادل درآمدی بین شهر و روستا

از راههای کاهش نابرابری سطوح درآمدی بین مناطق شهری و روستایی سرعت گرفتن توسعه کشاورزی است. که این امر مستلزم تحقق نرخ بالای رشد کشاورزی و انتقال ضریب تکاثری پر قدرت آن به بخش روستایی غیر کشاورزی است. در این میان محصولات باغی بویژه گردو (به دلیل ارزش اقتصادی و ماندگاری زیاد نسبت به سایر محصولات باغی) به خاطر ارزش بالایی که دارند منجر به کشش درآمدی در عرصه های روستایی می شوند یعنی تولید کننده گان محصولات باغی به دلیل اینکه دارای درآمد بیشتری می گردند می توانند مقداری از درآمد خود را صرف خرید کالاها و خدماتی که در روستا تولید می شود کرده و روستائیان غیر کشاورزی (اکثراً روستائیان فقیر مهاجر به شهرها هستند) نیز از این درآمد بالا متنفع گردند.

۳-۵-۱- گسترش شبکه منظم شهری

زمانی که کشاورزی محرک اقتصاد باشد توسعه شهری می تواند از الگوی سالمی پیروی کند زیرا در این صورت شهرهای کوچک و نقاط روستایی بزرگ و مستعد که به عنوان بازار مناطق عمل می کنند به سرعت رونق یافته و رشد می کنند. که البته پس از مدت کوتاهی، از اتکای این قبیل شهرها به کشاورزی کاسته می شود و پایه های دیگری برای پشتیبانی اقتصاد شهر شکل می گیرد. (تایوان نمونه بارزی از این الگو است) زیرا با رشد شهرنشینی انتظام یافته، رونق اقتصادی هم به دنبال آن روی می دهد، و میزان مصرف محصولات با ارزش بالا، کشاورزی و سایر کالاهای صنعتی و غیره به سرعت افزایش می یابد.

دهستان کرزان رود نیز به واسطه داشتن منابع آب و خاک و اقلیم مناسب یکی از مناطق حاصلخیز استان همدان و از مناطق مستعد ایران جهت تولید محصولات باغی بویژه گردو می باشد. این منطقه با وجود استعدادها و پتانسیل زیاد برای توسعه، علاوه بر عام و کلی گریبان گیر روستاهای کشور دارای مسائل خاص خود بویژه در زمینه سرمایه گذاری، عدم گسترش تحقیقات علمی کشاورزی، بیمه و غیره می باشد. در

این تحقیق سعی خواهد شد ابتدا نقش و جایگاه باغداری در اقتصاد روستایی کرزان رود مشخص شود و سپس راه کارها و پیشنهاداتی جهت برون رفت از مشکلات آن ارائه گردد.

۶-۱- اهداف تحقیق

اصولاً هدف از هر تحقیق، مقصود و منظور نهایی از انجام پژوهش است (نادری و سیف نراقی ۱۳۷۱، ۱۱۱). همچنین پژوهشگر هنگامی می تواند به آسانی کار خود را شروع کند که هدف از تحقیق مورد نظر خود را درک کند (ودیدی ۱۳۸۴، ۴۱). در کل هدف عمده اصلی هر تحقیق رفع نیاز و در نهایت حل یکی از مشکلات جامعه است. در این تحقیق سعی بر این است که با بررسی و معرفی جغرافیایی دهستان کرزان رود و بیان موقعیت و شرایط موجود در روستاهای این دهستان به طور کلی نقش و جایگاه باغداری در توسعه اقتصادی روستاهای کرزان رود مشخص شود و سپس راه کارها و پیشنهاداتی جهت برون رفت از مشکلات آن ارائه گردد. به طور خلاصه این رساله به دنبال اهداف زیر است:

- اصلی ترین هدف در این تحقیق، جستجو راه های توسعه روستایی و نقشی که باغداری در این میان می تواند بر عهده گیرد.
- بررسی توان های موجود منطقه در زمینه کشاورزی بطور کلی و باغداری بطور اخص و ارائه پیشنهادات هایی که در صورت بکار گیری آنها موجبات توسعه کشاورزی و روستایی می گردد.
- افزایش اشتغال در بخش کشاورزی و فعالیت های مرتبط با آن که می تواند کمکی به رفع بیکاری که سرآغاز بسیاری از نابسامانی های فضایی در سطح شهرها و روستاهاست.

۷-۱- پیشینه تحقیق:

سابقه تحقیقات و بررسی های انجام شده حول یک محور کار تحقیقاتی انجام آن را تهسیل می کند و نتایج بدست آمده میتواند از بعضی دوباره کاری ها جلوگیری نماید. درخصوص موضوع مورد مطالعه، تحقیقاتی به شرح زیر انجام شده که عبارتند از: